SPISY ADOLFA HEYDUKA

XXXI.

BIBLICKÉ ZVĚSTI

PG
5038
H48
1900
Sv. 31

Purchased for the

LIBRARY *of the*

UNIVERSITY OF TORONTO

from the

KATHLEEN MADILL BEQUEST

717

SPISY

ADOLFA HEYDUKA

XXXI.

BIBLICKÉ ZVĚSTI.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1902.

ADOLF HEYDUK:

BIBLICKÉ ZVĚSTI.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1902.

PG
5038
H 48
1900
SV. 31

VEŠKERÁ PRÁVA VYHRAZENA.

LIBRARY
SEP 22 1966
UNIVERSITY OF TORONTO

1126714

Tiskem České grafické společnosti »Unie« v Praze.

Člověk.

Legenda.

Bůh velký jest a lidem bez představy,
kdo stihnout může', co dumá do věčnosti?
Co žije, vše jen na chvilku zde hostí,
a ducha slunný orel z věštců hlavy
výš nebes vzlétnout nemůže, jat strachem,
a peruť svou jen zemským vleče prachem.

Jest nedozírná tvorstvu jeho říše,
v ní bezpočetných sluncí zář se vlní,
jen andělé, již vůli Páně plní
a na zem sličnou snášejí se tiše —
jen jeho knížata, jež při něm sídlí,
ji přelétati smějí duchův křídly.

Děl velký tvůrce v andělů svých radě:
„Hle, krásná země jest, leč nemá tvorů,
již jako vy mně zpívali by v sboru
a těšili se nebes hvězdné vnadě,
té nivě blankytné, jež níž se shýbá
a září sluneční hor hlavy líbá.

Chci obraz svůj z té země vzkřísit k žití,
chci oživiti hlínu její hrudi!
Mým dechem ať se z prsti člověk vzbudí,
ať mluví jako vy, ať zrakem svítí
a vladařem je všeho, co v ní skryto;
jeť bez člověka ubohé mi líto! —"

A cherubovi žití z nebes šiků
na černá ňadra země slétnout káže:
„Hrst prsti z ní mi přines tvoje paže,
mé říše slunných křídel bojovníku,
hrst prsti z ní, jež plna teď je květů,
ať soudruha všem k radosti vám zhnětu! —"

Snes' anděl se, by úslužen byl Pánu,
a děl: „Bůh druha zhnísť chce z tvého těla,
bys ochránce vždy laskavého měla,
jenž věnčil by ti žhavých blesků ránu,
by blažen líbal líbezné tvé vnady
a k radosti vše konal ti a všady."

Leč země vzpírala se andělovi
a prosila: „Nech klidně dál mě spáti;
co ze mne stvoří Pán, v spor mně se vrátí;
v zlém vzruchu ovládne mě tvor ten nový,
mou zryje hruď, klid poruší mi prvý
a poskvrní můj klín svých bratrů krví!

I proti Tvůrci smělý odboj zvedne,
mě, vlastní matku, vinit bude z hříchu,
svou první ctností bude míti pýchu,

jak soudce na stolec výš bratrů sedne
a bude zpupně mnít, že za podnoží
Pán jemu posílá vás, sluzi boží!

Nech snít mě dál!..“ Vzlétl anděl bledých tváří
zpět k Hospodinu s teskným země vzkazem,
tu Pán děl lásky andělu: „Sleť na zem,
tvým slovům lásky dojista se zdaří,
že před můj trůn se záhy vrátíš s hrstí
té květné, sluncem ozářené prsti. —“

Slétl cherubín a laskavými slovy
jal zemi přemlouvat se k daru hlíny:
„Tvor krásný z bytosti tvé vzejde nový
a zjasní okem svým všech mraků stíny,
ó raduj se; Pán světů z tvého prachu
dá syny ti i dcery; vzmuž se v strachu!“

Máť země usmála se na ta slova,
že na svých ňadrech poceluje děti,
leč mračnem předtuch zachvěla se znova
a roztoskněně andělovi větí:
„Chvím touhou se — ruch ňader mých je smělý —
nuž vezmi, bez vůle jsem, Pán kdy velí!“

Leč když chtěl anděl z hlíny země bráti,
zněl z hloubky srdce křik jí, lkaly vzdechy:
„Mám hynouti-li věčně bez útěchy?
Ne, neber přec! Jejž Pán mi za prsť vrátí,
ten zjevně bude hubit mě i v kradí,
a s ním kdo budou, přelstí mě a zradí!

Nech dál mě snít!..“ A sklíčen přetajemně
před Páně trůn se anděl lásky vrací:
„Ó Pane,“ děl, „i já sleť k marné práci;
prach ňader svých ti nechce dáti země,
jen naříká a chvěje se a bojí
a z večera i z rána v slzách stojí.“

A Tvůrce slunným k andělu zřel zrakem:
„I ty jsi nevykonal, co jsem kázal,
mdlý soucit před činem ti ruce svázal,
jak od stvoření bývalo tvým znakem.“
A za povelu hlasnějšími slovy
děl ponurému smrti andělovi:

„Ty neúprosný jsi, leč spravedlivý,
jdi, vykonej, co mít chci svojí vůlí!“
A smrti anděl nes' se zvolna k důli.
Dech jeho halil zemi v rubáš sivý,
až omdlela, a vzal jí z ňader hlínu,
s níž, těžce vzlétaje, spěl k Hospodinu.

Od velké tíže klesala mu ruka —
sta tvorů mohlo klidně žít z té země —
a z důli kvílelo to přetajemně
jak srdce stesk, jež strachem ve dvé puká,
leč anděl doletěl a skloniv skráně,
co zemi urval, složil k nohám Páně.

A Bůh zhněť člověka — div mezi všemi,
jež konal, nejprvnější — podle sebe,
a kázal andělům jej snésti s nebe

a na prsa jej vložit matce zemi,
by útvar z kvetoucího svého těla
tři věky vlastním žitím odkájela.

Vším vyzdoben byl člověk z boží rady:
byl spanilého líce, silných oudů —
Pán v ladný zázrak zhnětl země hroudu; —
byl bez poskvrny, sličný byl, prost vady,
byl cedru statnější a palmy větší,
leč neměl života a neměl řeči.

Zem v rose koupala jej v oblak páči,
a zlaté slunce líbalo jej v líce
a krásnějším se stával víc a více;
tu duchu žití velel Pán: „Jdi k spáči
a živým učiň posud mrtvé tělo,
by v srdci krev a v krvi život mělo!“

A stalo se; duch žití s božskou září
v tvar hmoty vnik', leč z nebeského jasu
v noc smutnou všel a v ulekaném žasu
plach rozhlíd' se svém temném po žaláři
a toužil zpět, kde věčné světlo sídlí,
a v prsa člověka bil teskně křídly.

Tu zvolal Pán: „Že strach a žal tě svírá
před tím, co chci, co zákonem ti káži,
toť věz, že také peruť tvoji sváži,
až přijde smrt, jíž vše, co živo, zmírá;
jak se ti v člověka jít nezachtělo,
tak nerad opustíš i jeho tělo!

A vzpírat budeš se a bránit mocí
jít před mou tvář, bys účty kladl z činu,
jak vyzdobil's svou hmotnou domovinu
a jaké hvězdy zžeh' jsi v ňader noci . . .“
A duch se chvěl těch vzkazů při poslechu
a k Pánu v strachu vrací se a vzdechu. —

Sen Jakobův.

Děl Esau Rebece: Věz, za podvod,
že Jakob žehnán dřív tvé za pomoci,
můj hněv jej zabije i jeho rod,
a přijdou dnové smutku mému otci!“

Tu Jakob z domu prch', v poušť k Haran šel
a od mdloby a od žízně a hladu
pln strachu před Esauem skrýt se chtěl
v skal rozvalinách, slunce po západu.

Pod hlavu kámen omšený si dal
a na fikových zavátých sem listech
noc první požehnaný psanec spal
a ve snu divný zjev v těch viděl místech.

Zřel zlatý žebřík zabořený v zem
čnít vrcholem až nebes do azuru,
a po něm v záři anděl s andělem
níž z oblak stoupali a zase vzhůru.

A nad anděly Hospodin stál sám;
byl slunce jasnější a mluvil k němu:
„Tu zemi, na níž spal's, ti všecku dám
a pokolení tvému veškerému.

To bude veliké jak země prach,
jak hvězdy na nebi, jak písek v moři
a silné jako bouře na horách
a jako žár, jímž nitro slunce hoří.

Leč oltář zbuduj mně, kde slib mi dáš,
že mimo mne ti Hospodina není,
pak věz, že navždy ochráncem mě máš
i mstitelem pro všecka pokolení!"

A Jakob procitl. „Ký divný sen,
strach na duši mi klove jako káně,
nic není tu; zřím skalné stráně jen
a poušť a poušť, a přec tu domov Páně."

I zvedl kámen, na němž takto snil —
skal podhlavnici v písku hrubém loži —
a vrchem olej olivy naň vlil
a místo v poušti Béthel zval: dům boží.

A Pánu oltář vyzdvih' v skalách těch
a modlil se, až soumrakem se tmělo,
a když byl skončil, z hor a slují všech —
slyš, jaký zázrak! — hlasné amen znělo.

A znělo ze všech stran to zas a zas,
jak moře měl by Jakob vůkol sebe;
jak v národy by rostl na úžas
ves písek pouště té i hvězdy nebe.

Jak v lidstvo měnil by se země prach
a dálné lesy v dálná pokolení,
a znova Jakoba jal hrůzy strach,
když pohleděl, že nikdo vůkol není.

Leč před ním anděla stál bílý zjev
a děl: „To amen, jež jsi slyšel právě,
tvých volala všech pokolení krev,
jež napřed oživil Pán k svojí slávě.

To budoucích je tajných světů lid
i ti, jež Bůh vzal ve svou říši hvězdnou,
on září svou dob příštích jasní svit
i minulosti temnou hloubkou bezdnou.

A trysku věčně prchajících let
směr napřed určený jest jeho dílem,
jen jemu sloužit bude s nebem svět,
on všeho žití vrcholem i cílem.

A každé místo, kde jsi koli, věz,
a každý strom a květ a každý kámen,
kde duši svou jsi k němu zbožně vznes'.
jest jeho oltář, jeho chrám jest — amen.

Tak jiné uč a nejdi s pravdy cest,
ať klamu požár jiný cíl ti zlatí,
tak silný budeš, jako samum jest,
a vítězně i s námi bojovati!“

A zmizel anděl — Jakob na tvář padl,
zář nebes slunná polévala stráně,
a cítil jen, jak s nebes jasných lad
na jeho leb se kladla ruka Páně.

Jehovův slib.

Let čtyři sta již židův lid
lkal při stavění pyramid,
leč přes útrapy dnem i nocí
Bůh nepřicházel ku pomoci.

Ať hynul, strádal, vadʼ a bledʼ,
On z otroctví ho nevyvedʼ,
jen děl: „Až vrah se zjítří v zlobě,
pak proroka vám vzbudím v hrobě.

Ten, mnou jak rozkaz bude dán,
se vrátí s vámi v Kanaán,
sám země té však neuvidí
a nikdo z reptajících lidí.

Však bděte; nedalek je čas,
že milostiv vám budu zas;
než země třikrát změní líce,
dám známku vám; blíž u měsíce.

Tam v žasnoucí všech lidí tvář
nad slunce rudší tryskne zář
a z ní vám vzejde hvězda nová,
to duše bude prorokova.

Ten, čtyřicet jak dojde let,
v zem otcův povede vás zpět,
přes moře vod i písku moře,
a vaše ukončí se hoře!“

I věřil národ, co děl Pán,
a potěšen, ač štván a rván,
dál pyramidy stavěl v stonu,
ty věčné hroby faraonů.

Při největší, v zlých rádců svod,
mře kmene Levi kněžský rod
a nejhlouběj — zrak mdlí, páž klesá —
rek mladý Amram v skálu tesá.

Leč ruce jeho na rozsah
zpod obou pěstí řetěz stáh',
by silné rámě pouty jato
jen perlík mohlo vznést a dláto.

Pot řinul se mu s čela v prach,
líc smědou barvil vzdoru nach,
ret chvěl se neukrotnou žízní,
a duše jeho rabskou trýzní.

Den parný dospěl právě v půl,
dráb strážný třikrát zvedl hůl
a třikrát bil jí do zad hrobu,
že odpočít lze malou dobu.

Té chvíle tlum židovských žen
zdroj svěží z nilských cisteren
těm podával a chleby přesné,
kdo koby budovali těsné.

Šla od Nilu jich pestrá směs,
na šedý balvan Amram kles',
a jeho zrak jak slunce v jasu
zřel v duchu strýně svojí krásu.

A krásnější vždy byla víc,
již ženou dal mu Semej strýc,
leč posud nepustil ji k muži.
„Ne dřív," mu děl, „až v čase růží."

„Je růží čas, kde's Jehabed!"
děl Amram a zrak k nebi zved',
„mru, hynu, v marné čekám tuše,
což nejsou svými naše duše?

Proč otec na vzdory mým rtům
v můj posud nepustil tě dům
a nepřeje, by pro strast velkou
mně družnou byla's těšitelkou?

Kdy přijdeš k potěše v můj stan
v hrob faraonů, kam jsem hnán?..“
a v dálku zřel a hle touž dobu
zjev bílý vešel v úkryt hrobu.

Jak lotus byl ten bílý zjev —
v hruď Amramovu šlehla krev,
jak v plamen šlehá výheň žhavá,
a Amram u výkřiku vstává.

Tak právě ženu v duchu zřel
a v touze náruč otevřel,
tak vzrostla síla v něm v tu chvíli,
že řetězy se rozskočily.

„Ach přišla's,“ děl, „Pán sám tě ved',
má ženo, — panno — Jehabed,
má v lásce zasnoubená strýně,
ó pojď a spočiň na mém klíně!“

A chvějným Jehabed dí rtem:
„Já otci z domu prchla jsem,
dél nemohlo mé srdce nésti,
bych ženou byla jen dle zvěsti.

Noc mnohou zlý mne stíhal sen,
ret chvěl se, zrak byl operlen,
a v krvi kvetly denně nové
vždy bujněj' růže purpurové.

To byl ten slunný růží čas,
nač jiného mi čekat as?
Sem k tobě blíž mne touha hnala,
bych růže ty v dar tobě dala.

Co dále bude, málo dbám,
vždyť vím, že můj jsi, že tě mám;
jsem šťastna přes otcovu zlobu,
vždyť s tebou jsem já tvá, nechť v hrobu."

A Amram poklad dražší všech
jal v náruč, přivil na ňadrech
a líbal čelo, ústa, líce
a proudný ručej vraní kštice.

A líbal hedváb lesklých brv:
„Jsi mou, jsme sami ponejprv,
leč nežli okamžik se ztratí,
stráž dozorčí se v kobku vrátí.

Pak špičák vezmu zas a rýč...
pryč pokrm s nápojem, ó pryč,
má bytost v tvé se všecka ztrácí,
z tvé lásky sílu chci k své práci."

A zas ji silnou paží jal
a k srdci tisk a celoval,
až na strast života i žely
u vzplání krve zapomněli.

Vrch štěstí urvali si v plen;
byl život to, či byl to sen,
jak svěže rozkvetlá dvě těla
se v štěstí k sobě přivíjela? —

V tom povel k práci rabům všem
dal strážce hole úderem,
a z kobek mužů vyplašeny
zpět domů pospíchaly ženy.

A vyšla také Jehabed,
tvář zářila jí, hořel hled,
a stkvěla se v své krásy pylu
jak lotos — rozvitý květ Nilu.

A byla vnadnější všech děv,
rty rděly se jak žhavá krev
a v kyčlích ztepilého těla
jak štíhlá lilie se chvěla.

Když Amram večer z práce šel,
zář divnou v nebi uviděl,
až rukou zastřít musil líce —
zřel novou hvězdu u měsíce.

Ven israelský spěchal lid
a na tvář pad', když hvězdu zhlíd';
té chvíle z otroka v zlé době
jest Mojžíš počat v králův hrobě.

Chlebař.

Na cestě do Kanaán, v poušti Sinu
lid israelský roztáh' plátna stanů,
a vzdorný Sared used' v palmy stínu
a mračil se a reptal proti Pánu:

„Dost strádal jsem a bratry viděl strádat;
teď, Jahve, mluv, co s námi dále míníš?
Tvým synem jsem a právem zvěst mi žádat,
proč ustavičně bezpráví nám činíš?

Proč do kola nás vodí v lestném svodu
jak vola při žernovu sloup tvůj žhavý?
V děs pouště jdem vždy dál, ne na svobodu,
což křik a kletby zoufalých tě baví?

Proč z Mizraimských jsi vylákal nás domů
v tu širou poušť, v to žhavé písku moře?
Mluv, babsky kryjící se vládce hromů,
mluv! proč že stále množíš naše hoře?

Či před lítou nás mužně chráníš zvěří,
již děti naše v dravé dáváš tlamy?
Já nevěřím, ať kdo chce v tebe věří,
mne plané sliby tvé již neomámí.

Nač vše to matení, nač vše ty klamy,
nač s Mojžíšem ten tajný hovor asi?
Dál byli bychom věru dávno sami...
Ej, lepší v Egyptě jsme měli časy!

Tam vodili nás k práci v ranní době,
ty honíš nás i v noci cestou bludnou;
ba, přes příliš jsi důvěřoval sobě,
a naše svaly schnou a oči rudnou!

Dnes v celé velikosti chápu Kaina
a jsem mu blízek myslí pohněvanou;
nač hlad, nač mor, nač vše ta trýzeň bajná?
máš radost z nich, a proto neustanou!

Z tvých planých slibů není splněn žádný,
leč byla vše, co Mojžíš slíbil lidu;
syt v otroctví byl každý, zde je hladný,
tam v noci měl, zde nikdy nemá klidu.

Tam pouze ruce zmozoleny byly,
zde z nohou opálených krev nám tryská;
tam z Nilu lahodnou jsme vodu pili,
zde stojatou a hořkou z třasoviska.

Tam bylo vše, co k žití zapotřebí,
a povždy masa v soli uschovaná,
a hojnost ryb a melouny a chleby,
zde mana jen a mana zas a mana.

A stále jenom mana, mana stále!
Nač pískem věčně řežavým se brodit?
Mám dosti už, ni o krok nejdu dále,
vímť, chceš nás umořit, ne vysvobodit!

Spíš Amalech snad, k Rafidim jenž kvapí,
nás přepadne a choré zrubá hlavy;
vždyť tupí hlupci, s ozdobnou jen kapí
jsou Káleb s Josuem, již vodí davy.

Zde hynu jen; duch strádá, srdce hoří,
půl v těla útrapách, půl v hněvu tonu;
nuž, chce-li kdo, dál tupě ať se moří,
já navrátím se v službu Faraonů.

Když suchou nohou už jsme přešli vody.
tož srdnatě je přeplujem tím spíše;
kdo chceš, měj dále na maně své hody,
kdo se mnou, spěš do Nilu plzné říše!“ —

A probli mnozí z reptajících židů,
by žernov robství znova na se vzali,
i strnul Farao a pravil k lidu:
„Hle, samovolně otroky se stali!

Co takým odměnou vděk dáti káže,
jimž nad vlast chléb, byť mřeli s jařmem v týlu?
Všem lýkem nohy spoutejte i paže
a v Nil je hoďte v pokrm krokodilů!“

Zlaté tele.

Děli židé k Aronovi:
„Mojžíš nevrací se nám,
na zázrak kdes myslí nový,
neví z pouště kudy kam!

Bez něho zde měsíc dlouhý
také Jahve nechce dlít,
my po vůdci plni touhy
aspoň boha chceme mít!“ —

„Mojžíš navrátí se záhy,
brzy propustí jej Pán,
směr až vyzpytují dráhy
v slíbený vám Kanaán!“

„Nevrátí se, zrazen zhola,
Jahvův opuštěn je lid;
Memfis měla bohem vola,
my chcem aspoň tele mít!

Nač nám v poušti strádat déle,
nač ten bludný v písku rej?
Chceme bohem aspoň tele;
kněz jsi, boha udělej!..“

Chvěl se Aron, velkněz židů,
zrakem plál, leč tváří bled':
„Zrobím boha,“ pravil k lidu,
„však své zlato snes mi hned!

Zlaté číše, zlaté mísy,
zlatých lamp a svícnů pych,
vše, cos loupežně vzal kdysi
v rance z domů egyptských!“

Snesli; Aron slil jim junce,
oltář k podstavci mu dal;
a lid jásal, když jak slunce
tele skvít se uhlídal.

Křičel národ, Aron v čele:
„Náš jsi vůdce, naše stráž,
zlaté tele, zlaté tele,
israelský bože náš!“

Rukou družky druh se chytá,
oči planou, hoří krev,
pás se volní, sukně lítá,
trouby víří, hlučí zpěv.

Křik a jásot z úst zní mnoha:
„Spi, Mojžíši, k čemu spěch?
Nového už máme boha,
sám starého sobě nech!“

A zas vše se v tanci míhá,
hruď se zdouvá, hoří zrak,
noha sotva nohu stíhá...
nad Sinajem vstává mrak!

Rouhač.

Je sobota a israelský lid
pod stany odpočívá z živých snětí,
žeň všecka skončena je, v poli klid
a dary sneseny jsou na oběti.

Jest z oliv čirý olej přinesen
v lamp křišťály ve dvanáct zlatých džbánů,
by stále hořely co noc, co den
ve stánku úmluvy a k poctě Pánu.

Lid nosí zas a zas, ač mnohý z nich
dal poslední, co nastřádali s polí,
to byli míšenci, již z cizích líh
hrst klasů sesbírali po okolí.

To byli ti, kdo u pyramid kdys
z žen israelských zrodili se k práci,
z těch snědý Seba v prosté sukni, viz,
nic nepřines' a hladov v stín se kácí.

Je vzrostlý Seba, jako horský klen,
tůň temných jeho očí sype blesky,
jak ondy již, když Mojžíš rozhorlen
vrh' na zem božích přikázání desky.

Leb jeho mohutně je vyklenut
a mozek buší v obě spánků strany;
vždy bývá sám, v hloub vlastních ňader vsut,
a málomluvný jest a zadumaný.

Ač z rodu soudců byla matka, z Dan,
a Dabri jeho děd, všech souhrn ctností,
přec v Israeli tulákem byl zván
a neměl ani chleba do sytosti.

Jen stěží mohla matku uživit
dlaň synova, jak oraniště zrytá,
sám smědý Seba nebyl nikdy syt,
leč matka jeho vždycky byla syta.

Dřív Osiridův moudrý velekněz,
jejž otcem zval, měl hojnost pro ně oba,
hůř mnohem nežli v otroctví jim dnes —
a pochyb myšlenky jdou srdcem roba. —

Zří na lid Seba, oběti jenž snes',
zří na přerůzných darů velké kopy,
z nich s rodinou svou tyje velekněz
i leviti již v hojnosti se topí.

A hledí na červcový kuížat šat
a na pačesný oblek dělných lidí,
již chorob plni jsou a plni lat
a pracně snášejí, co lenost sklidí.

Zrak jeho rozžhaven je, hoří krev,
když chudých obětníků vidí tlupu,
i reptá, vstává Seba a již hněv
z úst živým proudem stéká do zástupu:

„Proč, ubožáci, otrocký váš spěch,
proč snášíte svá nejlepší sem sousta,
nač hromady jsou bílých chlebů těch,
nač oleje a medu zlatá spousta?

Nač vše, čím zástup chudých byl by syt,
sem přinášíte jako obět Bohu?
zpět žádá-li, co otecky vám skyt'?
nač Jemu zbytky s boháčových stohů?

Nač beránky, nač páry holoubat,
nač kozelce i jalovičky bílé?
chce krmené-li vrácené mít zas
snad na andělů zimní kratochvíle?

Vždyť všecko nosíte jen lenochům,
již kolem archy jako strážci leží!
Zda nevleče z nich každý ve svůj dům,
co dělný lid a bídák s polí těží?

Proč snášíte vše kněžím napořád,
již líně sobě hoví v snětí chladu?
Ej, Aron se svým rodem stráví rád,
co chuďas dobyl o žízni a hladu!

A pyšen bude na svůj pestrý šat,
na modrý podstavec a šarlat rudý,
až bude váš jak můj: směs režných lat,
líc jako rub, vždy stejný ve všem všudy!

A Mojžíš bude vždy mít světlý stan,
a vy v svých chyších povždy potmě tápat...
To nechce Bůh, to nechce světů Pán,
to Mojžíš chce, leč neumíte chápat.

Chce bez práce a bez námahy žít
s vším rodem hrdě zpanštělého Judy,
chce zákony vás spoutat, raby mít,
a tučný desátek brát z vaší půdy.

Ej, klame vás, když dí, že chce to Bůh;
Bůh s koktavými věru nehovoří,
ať volá, křičí — pro něho je hluch;
ne Bohu, jemu Izrael se koří!

Ta boží přikázání robí sám
a na desky je píše, Bůh to neví —
co nechce sám, též zakazuje vám,
a kdyby Bůh to chtěl, on neuleví!

Proč má jak slepce na laně vás vést?
Ty desky zrobil v sinajském kdes lomu
a pouty vám je přines' z horských cest;
Bůh nezjevil se posud pranikomu!

Co děl, je pouhá lež a lest a klam,
by všecky podrobil vás vlastní vůli,
jej za chytrého podvodníka mám,
a za berany větší lidu půli!

Proč nevede nás už v tu krásnou zem,
když o ní ví, proč nepřerve mlh mraky,
a pitomě nás vleče tam i sem
a náhody nám staví za zázraky?

Děl, zázrakem že útrap zhostil vás,
když z hadů vybavil vás cestou všady,
leč těsněj' ovil vaše srdce zas
všech krutějšími nedůvěry hady.

Proč zlaté tele, jež vám Aron slil —
ať třebas právem — rozbil v hněvu chvíli?
Proč? Sám by na jeho rád místě byl,
v něm mluvícího boha byste ctili!

Nač mimo Jahve ještě koho ctít,
nač Mojžíše? Jen tvůrci pocta patří;
kdo mluvil s ním? Náš otec je, dí cit,
a my zde všichni stejni jsme a bratří!

Je toho dost! Kdo přemýšlíš, už znej,
že není Mojžíš lidu božskou stráží,
že není prorok, ani čaroděj,
leč podvodník, jenž z náhod prospěch váží.

Že vládnout nad všemi chce jako král
spíš rodu Aronově k pýše směle
a rodu Levi, který při něm stál,
když na prach roztříštil vám zlaté tele.

To tele, na něž snesli jste ves stkvost,
jak Aron chtěl, by sám jen zářil zlatem
jak v kurách páv, když rozvinuje chvost,
svou velkou čepicí a pestrým šatem.

Pryč strhněte ta pouta mozků již,
v něž ti dva bratří podvodní vás skuli,
pryč vrzte s beder otrockou tu tíž
a projevte svou sílu a svou vůli!

Pryč, nežli Mojžíš navrátí se zas
s hor sinajských, kde nové léčky snuje;
z těch darů strojte chudým hodokvas
a lid ať u veselí prozpěvuje!

Ať raduje se z žití! Těla vzruch
a srdce oheň člověk dusit nemá,
co v něm, to v ňadra vdech' mu onen Bůh,
jenž nemluví a tvarů jakýchs nemá.

Jeť vznešenější lidských představ všech
a nezjevil se nikdy pranikomu,
jak pouště samum jest však jeho dech
a jeho hlas je nad bouřný hlas hromu.

V něm všecko jest, leč v Mojžíšovi nic,
co mít chce Bůh, to z našich srdcí vstává;
dalť Mojžíš zavraždit vás polovic,
leč otec dětí vraždit nenechává!

On nekáže vám obětovat brav
a skot a ptactva směs, jež kněží snědí,
on neproklíná pobloudilých hlav,
on na srdce, ne na obřady hledí!

Bůh větší jest, než chápat může kdos,
nač kadidla mu kouř, nač růží věnce?
Je s tvory se všemi náš stejný los,
ni vlásek větší nejsme nad mravence!

Ne pro sebe, Bůh pro nás všecko dal,
co létá v oblacích, co vzchází v líše,
co niva má, co skrývá vody cval,
Bůh nehledá si rady u Mojžíše.

Chce ze svých tvorů božskou radost mít,
chce, aby znali jej i duchem slabí,
chce s nimi družně obcovat i žít
a nedělí je na pány a raby.

Chce všecky živit, všecky k sobě vznést,
tož ke všem stejně v milosti se kloní,
on nechce z mouky kněží chléb si hnést,
když zří, že chuďas hladem slzy roní.

Nuž, berte z obětí, jež národ snes',
on milostivě v úděl vám je dává,
kdo lačen jsi, jdi před archu a jez,
a dávej bratrům, jimž se nedostává!" —

A přes vše strany zní to v šíř i v dál...
„Tak Mojžíš nemluvil, ni Aron kníže,
jimž chabé jazyky Buh podvázal,
ač vždy a všude bývali mu blíže!"

A když tak volal v udivení lid
a když tak hlásal zvedaje zrak k nebi,
v ruch proměnil se prvý stanů klid
a chuďas bral a jedl svaté chleby.

A jedl z mas, jež dána za oběť,
a horký nápoj upravil si z medu;
kdo reptal dřív, jak proměněn byl teď,
až všecko snědeno je ku posledu.

A když lid napojen byl, když byl syt,
i suknice a řízy chutě kasal,
a v rozjaření za ruce se chyt'
a skákal, zpíval, tancoval a jásal.

Jen Aron ze stanu se ztratil ven
a mlčel zas jak u telete prve,
by s lidem nadál zůstal spřátelen
a s rodem svým tyl dále z jeho krve.

Tu Mojžíš z toulky Sinajské šel zpět
a slyšel hluk a jásot po okolí,
zrak zdivený se plamenil, chvěl ret
a z dálky hrozil pastýřskou svou holí.

A čím víc vířil tanec, hlučel zpěv,
tím více hněv mu planul v holém lebu,
leč nedbal národ na prorokův zjev
a volal naň: „Pryč s tebou, máme Sebu!

Pryč, Sebu máme, vůdcem buď nám on;
že Jáhve znáš, je lež, též on tě nezná,
náš návrat v Kanaán jest bravu hon,
všech štědrá země jest, nač pole mezná?

Nač rozdíl vnášet v lidu velkou směs?
jsme stejni, rovni všickni zde druh druhu,
nač knížata, nač soudce, voják, kněz,
nač vznešeným žít z mozolů svých sluhů?

Pryč, klameš nás, pryč, Sebu vůdcem chcem,
chcem zřejmě Bohu klanět se, ne v skrytu,
nač stánek úmluv vláčet tam i sem,
líp bez kněží nám žít a bez levitů.

Jdi bez nás! V bratrů volných zástupech
spíš dojdem plzných kanaánských strání —
a desky přikázání svých si nech,
my známe pouze srdcí přikázání!“

A zas lid výskal, tancoval i pěl
a suknice a řízy výše kasal,
a větví zelené, jež v rukou měl,
vznes' nad hlavy a třásl jím a jásal.

Jak třtina Mojžíš na těle se chvěl,
když na lid hleděl vytřeštěným zrakem,
a rozhorleně do ležení šel
a jeho čelo pokrylo se mrakem.

Jak z bílé žuly v stanů bráně stál
a nad divokým strnul lidu kvasem,
jenž místo žehnání mu divě lál —
a v stany Mojžíš volal hromu hlasem:

„Lhář Seba jest a blázna jeho řeč,
kdo's Izrael, spěš ke mně, k poctě Páně
vlož na své bedro přiostřený meč
a ležením spěš od brány až k bráně.

A bratrům, bližním, všem jej vetkni v hruď,
kdo mnou jim daným příkazům se příčí,
Leč Seba v posled kamenován buď! —
Zla símě jest, co ze srdce mu klíčí!

To rozkaz můj, sic k pomstě vstane Bůh
a v písku pouště pohřbí vás a zhubí
jak bzučná hejna jedovatých much,
a bouří smete stany vše a sruby!“

Tím stádo lidu zastrašeno zas,
kdo s Sebou byl, plach od něho se ztrácí,
strach plíží se, kde dřív byl hodokvas;
lid k Mojžíšovi v pokání se vrací.

A nejdřív ti, kdo na počátku hned
se jitřili a stáli vzpoury v čele,
i odpad' zástup velký — množství set —
a Mojžíšovi k nohám palmy stele.

A spěchá k němu kněz i chabý rab,
a všecka knížata i syni Levi,
a Mojžíš volá: „Zab, kdo hřešil, zab,
kdo z úst mých o svém Bohu pravdy neví!

Kdo váhá, však ten nejprvnější všech
ať pod ranami vašich mečů strne,
ni děti jeho živy nezanech!“
A na Sebovce vlčí lid se hrne.

A tisíců jich zbito na třicet,
kdo sytili se z obětního chleba,
a když byl večer, už těm vraždám v sled,
dán v žalář jatý Dabri vnuk, rab Seba.

Hned ráno však byl v tábor vyveden,
a klidný Mojžíš mluvil k lidu znova:
„Hle, ošklivější všech jest rouhač ten,
jenž lží a lstí má slova prorokova!

To Egypťana hnusné líce viz,
ten zmetek kněze Memfidy mdlých synů
chtěl otrávit tě jeho mozku hnis
a zošklivit tě mně i Hospodinu!

On rouhal se a zlořečil a lál,
bys v nenávist mě pojal z jeho zlosti,
a proto děl mi Jáhve, světů král:
‚Jdi, toho netvora mne navždy zhosti!'

Tož chci, by z Izraele muž i kmet,
i hoch i žena každá, každé dítě
na hlavu rouhačovu kámen zved'
a zhubil jej a v skalách pohřbil skrytě.

Nuž, potřeštěný rozbijte mu leb,
jímž hřešil nejvíce i mozek chorý;
chtěl snad, by Pánu upekán byl chléb,
jak nečistým kdys, z hořké dubů kory?" —

I zvedli kamení lid veškeren —
kdo byli se Sebou dřív, nejvíc třeští —
leč bez vzdechu a slova rouhač ten
stál v ostrých kamenů jich hustém dešti.

A kde kdo spěchal blíž, by kámen chyt',
i ruce dětí nedospělých k hodu,
a házeli naň knížata i lid,
i příbuzní i bratří jeho rodu.

I tlupa žen, jež s kvítím šla mu vstříc
dřív v nadšení a k nohám mu je sela,
jen jedna usedavě vzlykajíc
zpět s tváří obrácenou neházela.

Lid nedbal jí, leč Mojžíš, když ji zřel,
svou holí zavadil jí o rameno
a rozhorlen v tvář hleděl jí a děl:
„Proč házet vzpíráš se, mluv, vzpurná ženo? —"

„Jsem dcera Dabri, Seba syn mi byl,
Pán duše naše obě v jednu svázal;
či matka mrtvolu tvou vrhla v Nil,
když Farao nás ondy vraždit kázal?

Mám ruku vložit na svou vlastní krev?
Ne! Postav matku odhodlanou k synu,
ať ubije nás tvůj i lidu hněv,
věř, klidněji, než ty zde v poušti, zhynu!

Však věřím s ním, on k poznání mě veď':
Bůh nezabíjí v hněvu zlobnou mocí,
Bůh odpouští, když k němu duch se zveď',
a k němu zřím, ne k mstiteli, leč k otci.

Zda rouhal se můj syn, když směle řek',
co o tvém klamu tajně řekli mnozí,
že nestojí Bůh o váš hmotný vděk,
jejž bílí volci v zlaté arše vozí?

Že chleba nežádá, jsa všeho Pán,
spíš žehná těm, kdo ubohé jím sytí,
když vypuzeni bloudí mimo stan
a stálým pláčem choré oči nítí.

Mám rouháním, že s ním jsi rokoval,
že domýšlíš se za druha mít Boha,
a to, co On svým prstem v desky psal,
tvá v hněvu rozdupati směla noha.

Víc tvého Jehovy Bůh Sebův byl,
než mlžný obraz zlobivého kmeta,
jenž děti svoje vraždí za omyl
a pouští prohání je drahná léta.

Svou cestou, svůdný starče, jdi, mě nech,
já u mrtvoly svého syna sednu
a slzou vymyji ran jizvy všech,
leč s kamenem naň ruky nepozvednu!" —

Zrak Mojžíš na odbojnou vytřeštil
a zřel, jak tlupa lidu svědčí ženě,
bál nové vzpoury se, hněv v tvář se lil:
„Ta zahyň s rouhačem", děl přidušeně.

„A každý zhyne takto v příštích dnech,
kdo proti mně a řádům Páně reptá,
Bůh skrytý v arše a v mých zákonech
jak Samum k zemi srazí jej a zdeptá.

Pryč! V srdce bijte jí jak v hluchý klas,
jak Sebovi jsem kázal bíti v hlavu;
než vrchol nebe zlíbá slunce jas,
ať potuchy z ní není v lidstva davu.

V to srdce bušte, milující víc,
než Hospodina, zmetka, svůdce láje,
však poslední všech byla souložnic
těch, kteří čistí Apisovi stáje.

A každý z vás, kdo vzpouzet by se chtěl,
Pán za hřích stejný právem stejně měří.“
A lid, jenž na vůdce zas reptat chtěl,
lek' znova se — a psi jsou z plaché zvěři.

Vždyť za Mojžíšem stál ves Levi rod
a všecka knížata a všickni kněží,
i soudci v jejich přidružení svod
a všickni ti, kdo z obětí chléb těží.

I vlekli ženu k popravišti v dál,
kde chátra lidu vlčí choutkou vřela,
kde hrdý Seba mlčky skonával —
a v dešti kamenů s ním matka mřela. —

Když odnést chtěli těla s hrůzy míst,
by pohřbili je v poušti podál stanu,
děl Mojžíš zas: „Buď vlkům za kořist,
kdo rouhat osmělil se proti Pánu!“

Lid uposlech'; když hrdý Seba pad'
a matka zkácela se podle syna,
šel, spoustu kamenů by na ně klad',
jak byla vůle Boha Hospodina.

Leč bled' a žasl, na Sebu když zřel,
a vzkřik', jak též by k popravě byl veden.
sty těžkých kamenů něm Seba mřel,
leč hlavy nedotkl se ani jeden!

A mateři když pohleděli v tvář,
vše rozbil na těle jí kámen pádný,
sty ran ji přikryl smrti siný šlář,
leč srdce jejího se netkl žádný. —

Když ukázali Mojžíšovi, děl:
„Bůh omýlil se hněvu velkým vřením,
však zítra řeknu mu, jak jsem to chtěl,
by zaměnil to ještě pod kamením!

Ten umře hned, kdo mní, že naopak
Bůh rouhači než mně víc konal k vůli? . .
Pryč, dál z těch míst!“ — Zrak jeho byl jak mrak
a stany izraelské dál se hnuly.

Král sodomský.

Ve skvostné, drahou koží kryté síni
Bár spočíval, král sodomský, strach v oku;
zřeť za rána, že mraky nebe stíní
jak stáda býků vodu siných toků;
že tmou se zahalily vrchů hlavy,
že šumné cedry zmlkly jakby spaly,
a ptactva rychle družící se davy
kams do neznámých končin pospíchaly.

Děs krále jal: zmlk, chvěl se ve zlé tuše,
když vzpomněl si, čím Jáhve hrozil lidu,
a nemoh' zkonejšiti svojí duše
a nikde, kudy kráčel neměl klidu;
ni květu ženy nedbal dnes ni číše,
ač obé jemu u nohou se hostí,
či bál se snad, že pozbude své říše?
a vzdech se vznášel z ňader hlubokosti. —

Jak krásná byla ta, jíž král se družil:
nad slunce zjev! Šat bílý z jemné vlny

kol pasu svůdnou vábností se úžil,
zrak byl jak noc, a prsy svěže plny;
vnad kytkou k jeho tulila se boku
a vonnou ambrou dýchala jí ústa,
leč Bár se chvěl, strach rostl v jeho oku,
jak Jordán na jaře když náhle vzrůstá.

A s králem zachvěla se krásná žena,
jak samum mladistvou by palmu shýbal;
vlas rusý skrýval ňadra obnažená:
jak slunce proud a její prsy líbal;
tu královu v svou paní vzala ruku,
a v klín mu klesla hlava její něžná,
a rtíky v dojemném se ptaly zvuku:
„Což netěší tě perla tvá, tvá kněžna?

Proč děsíš se?“ Král pozvedl k ní oči
a zasténal: „Ó, běda, vše mne straší;
což nezřela's, jak vír se tamo točí,
jak vyje zvěř, proud peří se, pták plaší;
jak mračna zrudla kol, hrom mumlá temně,
jak modrá stromů list a skála siná,
jak náhle puká zeď a chví se země,
a jak kůň zběsilý se Jordán vzpíná?

Či nevidíš, že slunce zbledlo strachem
jak úplňkový měsíc v jarní noci,
jak těžký vzduch syt zarudlým je prachem,
a plní síně dusnou vedra mocí;
oj, každý těla sval jest jako z mědi,

ret vyprahl, hruď zdouvá se a třese...
to chamsin jest, jenž v písku pouště sedí
a na křídlech smrt příšernou sem nese!

Snad přišel den, jímž Jáhve hrozil městu:
den záhuby, den konce mého trůnu?
Já pozdě k pokání jsem našel cestu,
a pozdě k žalmům ladil harfy strunu,
Buh mstí se teď... Zas země spod se třese!
Viz, vrávorám! Mou harfu dej mi, drahá,
snad zvuky sladkými nám úkoj snese,
ó se mnou spěš!.." a po harfě král sahá.

„Dům chví se, pryč, pryč, než ho bouře zničí!..
Kde sluzi jsou?" „Vše prchá v horské stezky!"
„Nuž, prchněm též!.." Jak hrozný chamsin syčí
a z černých mraků steré prší blesky;
hruď země trhá se, a jako pýří
par dusné balvany se z trhlin valí
a v dál a šíř a výš se divem šíří
a nivy, sady, města v temno halí.

A v Siddim prchal král i žena sličná,
v důl líbezný, v něm stinné byly háje,
kde vesna přebývala ustavičná;
kam lid si vbásnil čarné vnady ráje,
jak nilský luh, než do Segor se vchází,
a plno květů bylo v něm a zvuků;
zde v hojných palem ukryli se mlází,
ret ke rtu spěl a ruka tiskla ruku.

Leč v duších stále přibývalo běsů;
tma vzrůstala a množila se bouře,
a mračna byla plna žhavých běsů
a černých turů, řvoucích v divé vzpouře;
a skrze mraky černým kouřem syté,
jak rozžhavená deska slunce zřelo,
a stěny skal se trhaly, dřív slité,
a z trhlin všech to šlehalo a vřelo.

V děs kácel chamsin paláce a chrámy,
vše s horských svahů metal do údolí;
žár hltal vonné thiniové trámy
a sirná voda půdu orných polí;
kup černé množství z bílých zbylo domů,
a místo řas, jež rostly na Jordánu,
les palem rozpoltěných klínem hromů,
plul pustým krajem bez lidí a stanů.

Tu hrůza ňadra prchlých v jedno spjala,
když spatřili, že oheň města trávi,
když smečka blesků v ně se slétat jala
a z jícnu hor se valil veltok lávy,
jenž hubil vše jak obr zubří čety.
Kam prchnout teď? Kde velbloudů, kde koní?
Den zničení se zjevil tvorstvem kletý,
a dětských loutek slabšími jsou oni.

I našli stezku v Hebronské si hory
a v horách skrýš; v tu vešli kvapně oba,
a nejkrutší když byly tvorstva spory

a zemi bičovala mraků zloba,
hrál ženě král — ač děs mu srdce svíral —
a sladké písně pěl jí pro potěchu
a chladný bázně pot jí s čela stíral
a polibky roj plašil těžkých vzdechů.

Byl sluhou té, jíž pánem ondy býval,
pláč její konejšil i výkřik žalu; —
a tři dni obzor planul, chvěl se, stmíval,
a tři dni rostla spousta vřelých kalů,
den čtvrtý pak, při divé bouře skonu
když vesmír ztich — v žas vzrostlo jejich hoře:
co stálo dřív, co žilo na Sidomu —
až na ně dva — vše zhltlo dálné moře.

A z jeho slaných vod a hloubky šeré
viz, jakby satan nebi hrozil paží,
ční města černá věž, v niž vlna pere
a stále níž a níž ji do vod sráží;
tam pohřbeno jich království, jich štěstí,
teď život příšerný se na ně šklebí...
Král vlasy rval a v čelo bušil pěstí
a s vyvaleným zrakem hrozil nebi.

Tu šíje kol mu žena ruce vila
a zvolala: „Proč my též nezhynuli,
proč prchli jsme, proč bouř nás nesložila
i s trůnem ztraceným té vody k důli?
Smrt lepší jest!..“ a dlouho na se zřeli,
pak znova do náručí sobě klesli —

a skokem se skal na dně moře mřeli. —
Tam posud spí, z těch vod jich nevynesli.

Je smutno kol, v prach Sodoma kde lehla,
a hrozný klid. Kraj vůkol nemá vnady;
těch krás již žádná duše nepostřehla,
kde Sidomu dřív luzné byly sady;
pták křídel nesvěží zde slanou vlnou,
a kočovník se střeže řečí hluku,
leč kdo zde stáli, mají duši plnou
jak pláčem provázených harfy zvuků.

Žena.

Assyrský král Asver na vrcholu slávy
k hodům zváti dává říše první hlavy;
pětmecítma týdnů hod má trvat skvělý;
do všech končin říše sluzi zváti jeli.

Pospíchali na tu, na onu též stranu;
přes sto slavných knížat vešlo do Susanu;
vítal je král Asver prostřed večeřadla,
a knížata všecka tváří na zem padla.

Na lehátkách zlatých hosté sobě hoví,
po zdech rozvěšen je čaloun šarlatový,
koberců líc jemný, drahým pošit kovem,
na dláždění stkví se pestře mramorovém.

Z číší vykládaných vína pili stará —
pili, drahně pili — ve tváři král hárá,
temné jeho oko v kobě supem krouží,
po celotu Asver milé paní touží.

Nedbá zvaných hostí, podle dvorských zvyků
sedm nejprvnějších volá komorníkův:
„Ku králové Vasthi chci, abyste spěli,
takto hovoříce: S námi pojď, král velí!

Pochlubit se hodlá krásou tvou a vnadou,
kaž, ať ženy perly na hrdlo ti kladou,
koruna ať zlatá na tvé hlavě září,
chce tě Asver objít před svých hostů tváří!“

Hrdě cudná Vasthi šine sličnou hlavu:
„Nejdu, rcete králi, spíše na popravu!
Mrzký taký celot, zvyk je kupné roby
či můž' hanbu skrýti koruna a zdoby?

V síni mé ať střízliv do mého dá klínu
hlavu svou, ne zpit jsa, při harfách a vínu;
žena nad královnu, stud koruny výše!..“
Slyšel král a poslům mrštil ve tvář číše.

Skočil s trůnu, zuřil, zalál hlasem hromu,
s berlou hnal se tygrem ku králové domu;
vešel — zřel ji hrdě nad trůn vyvýšenou —
na kolena padl před Vasthi, svou ženou!

Belšazar.

Hod slaví babylonský král,
a všude plno jasu,
sta knížat, co jich v šíř i dál,
v síň přišlo hodokvasu.

Ze zlatých nádob, zlatých mis,
kdo na hodu, si brali;
ó Belšazare, mocný ty's
král nade všemi králi! —

Ztich' bubnů vír a zpěv a smích;
a králova zní slova:
„Buď dána z komor královských
mi číše Jehovova!

Ta číš, z níž ondy velekněz
pil při oběti smíru!"
A ku královu stolci nes'
ji první z bohatýrů.

A s trůnu zvolal Belšazar:
„Boj nepřátelům říše!
boj židům všem!“ a vína žár
pil z Jehovovy číše.

„Dnes Bohu židův roven jsem,
lid ke mně zrak ať zvedne!..“
Leč viz, trůn chví se v podiv všem;
i strne král a bledne.

Hle, na protější stěně v ráz
se lidská ruka jeví
a píše ohněm, píše zas,
však co, to nikdo neví.

A mizí pak, leč písma zjev
dál jasní se a plane,
a hoří, rudne jako krev —
a týnem půlnoc vane.

Svou berlu zděšen pouští král
a jeho rty se chvějí:
„Čti, kdo znáš číst!“ Něm hadač stál
i chytří čaroději.

Tu královnu strach v síně ved':
„Ó neotálej déle,
vzkaž, pane, k jatým židům hned
pro věštce Daniele!“

I přišel jinoch v hodu týn.
„Co značí, rci, ta slova?“
‚Čtu: mene, tekel, ufarsin!“
dí ústa prorokova.

‚Sčeť, svážil jsem a rozdělil,
tak ze slov oněch plane!‘
„Však mluv, jaký by význam byl?“
‚Jest děsivý, můj pane!

Sčeť Jehova tvých činů tíž,
a nemáš váhy žádné;
věz, Medským z půle tvoje říš
a z půle Perským padne.‘

Král ztrnul, zbleď — a pil. — Vín žár
hrůz nemírní, leč množí;
té noci ještě Belšazar
byl zabit na svém loži.

Králův pěvec.

Chor duchem Saul dlí na Sioně,
hruď sevřely mu strach a hněv,
a vášní poplašené koně
žil černou zjítřili mu krev;
co zkonejšit ho ještě může,
rtů jeho žen jsou žhavé růže
a harfy chvějící se zpěv.

Leč také to v něm náhle vzruší
zášť proti všemu, co má rád,
a vlny krve v tepny buší,
jak polekaná hejna stád,
když na pastvině lev se zjeví
a dravčí tlamy lačné řevy
jim věstí strašný jeho vpád.

I David sladkou harfou svojí
od chvíle té mu protiven,

co po vítězném s obrem boji
vstříc pospíchal mu zástup žen
a pěl, květ metaje mu z klínu:
„Král tisíc pobil Filištínů,
leč deset tisíc pastýř ten!“

Tak nad hlavu mu roste mocí
ten Israele prostý syn
a vždy jej straší dnem i nocí
zjev jeho rekovný i stín;
a když mu pro útěchu zpívá,
hled hněvný kose naň se dívá
a v duši spřádá pomsty čin.

Zas hraje David. Z ladných tepů
v strun zlatých pásma jásá zvuk,
Saul dumá s rukou na oštěpu
a z lebky v hruď sta slétá muk,
kde v šílení se rojí stálém:
„Ten zhubí mě, by sám byl králem,
lid už se kolem něho shluk'!

Leč nežli silou svou mě zničí,
já právo zahubit jej mám!..“
a v srdci záští had mu syčí.
„Nuž, rázem všemu odolám!“
a pevněj oštěp v rukou stiská
a dí: „Pěj, ať tvá píseň výská
v klid srdce mého mátohám!

Pěj píseň vítězného žáru,
vzruš v bouři vlny zlatých strun,
s rtem vroucím zlatém na poháru
mír vyčíst chci z těch zvučných run,
vzbuď růže radosti v mé hrudi,
jež nad ty jsou, jež jaro budí,
a skráň mou jimi zdob i trůn.

Pojď blíže jen, můj statný reku,
pojď blíže k trůnu, ještě blíž,
stav hněvu mého divou řeku,
již tušíš jen, leč nevidíš!"
A jako šílenec Saul zírá
a chví se; ruka oštěp svírá
a na pěvce jej metá již.

V bok trůnu skryl se David skokem.
„Ó králi, srdce rve mi žel,
že chvěješ se, že sláb jsi okem,
chce bystřejšího Israel;
chce silnějšího na svém trůnu!..
Já nedám harfy za korunu,
i kdybych světu vládnout měl.

Leč líto je mi toho lidu,
kde otrok silnější než král,
jenž vyrušit se nedá z klidu,
by proti křivdě mužně stál,
spíš ze strachu sám křivdy koná,

ať národ strádá, trpí, stoná,
to věz!“ A David prchl v dál.

I reptal lid; z úst Samuele
ten Saulu bylo slyšet vzkaz:
„Lid nechce tě mít králem déle,
tys dospěl pádu, pln je čas,
kdo po pěvci své vrhá kopí,
ten památku svou v moři topí
dřív, než jak bludička byl zhas.

Zlo konal's ve zlých vášní davu,
zlý bude královský tvůj skon,
dnes toho posvětil jsem hlavu,
jenž s harfou přišel na Sion;
Bůh chtěl, by opakem se dělo,
co srdce tvoje obmýšlelo:
ty padneš, králem bude on!“

Saul.

Král Saul je duchem zamračen,
Saul klidu nemá dost,
strach v ňadrech vyrůstá co den
a v mysli šílenost.

Běd silou utkán strádá rek,
tvář zrývá hrůzy kel,
vždyť David ovládl Siceleg,
a mrtev Samuel. —

Stál proti Filištinským král
a před stan smlouvy kles':
„Zda zvítězím?.." a zrak mu plál,
leč Jahve mlčel dnes.

Zrak Saulův zrudl, z úst dral se sten:
„Tvůj zvolenec jsem, hleď,
či židův král je nehoden,
bys dal mu odpověď?"

Leč jako dříve mlčel Bůh,
tich úmluvy je stan...
„Nač klek' jsem," zvolal Saul, „jsi hluch,
jsem rab, či lidu pán?"

A vstal a děl: „Vzdor rodí vzdor;
když nechceš na pomoc,
tož půjdu k věštce do Endor," —
a šel tu ještě noc.

„Ty nadlidskou-li sílu máš,
vrch kouzel učiň dnes,
a Samuele, trůnu stráž,
mně ku pomoci vzkřes!" —

A ženě v kouzlech plane zrak:
„Nuž, králi, tamo hleď!"
A z půdy vystupuje mrak
a blesk a plamen teď.

A z plamenů, hle, vzrůstá kmet,
an dávno v hrobě tlel,
a zesinalý mluví ret:
„Jsem z Nájoth Samuel!

Proč, Saule, rušiti jsi dal
klid hrobu mého, mluv!"
„Bůh nedává mi, leda žal,
ni prorokův, ni snův!

Tys jeho milec, jsi mu blíž,
s ním mnohý mluvil's den,
tož od něho můj osud víš,
mně zůstal utajen!“

„Co žádáš? Mluv!“ „Chci vítězit!..“
„Už zavrhl Tě Pán;
v moc nepřátel Tvůj bude lid
i Ty i rod Tvůj dán!

Vrch Gelboe kde trčí výš,
Tvé slávy klesne svod,
a padneš Ty, a padne říš,
a padne ves Tvůj rod!“ —

Jak v bouři dub král na zem pad',
leč vzdoru pln se zdvih':
„Chceš, Jahve, vrahům dát mne snad?
Ej, nedbám hněvů Tvých!

Jsem silný, dovedu se bít
i Tobě na podiv,
vrah nesmí za živa mě mít
i kdybys Ty mu kyv'!“

A přešla noc, den sotva vzplál,
Saul v čele vojska šel,
blíž u Afeku Achis stál,
on velel v Jezrahel.

Leč poražen byl, nazpět hnán —
ó hrozný, hrozný den —
jeť Abinadab, Jonathan
i Melchis usmrcen.

Trůn ztracen; vůkol pláč a křik,
již dokonána seč;
Saul, postřelený poběhlík,
svůj k nebi zvedá meč:

„Cos chtěl, to máš, leč jedno, věz,
přec na příkoř Ti buď,
ne Tvou, svou vůlí padnu dnes!“
a hrot si vráží v hruď.

Lid zděšený i s vůdci prch',
stan Jehovův byl jat,
král, Gelboe kde trčí vrch,
jest od nepřátel sťat.

A na zdi Bethsan pověšen,
Saul, hrdý Judských pán,
a v Hebron David třetí den
jest králem pomazán.

David.

I.

Král David stanul na vrcholu slávy;
byl' různou věštců radou Saula prost,
pad' Isboseth i s rodu svého právy,
a drábů kohouti a knížat pávi
z vražd úkladných si udělali ctnost.

A vesel David zpíval k harfy zvuku:
„Jsem veliký a silný jako lev!
Kam kráčím v jásajícím lidstva shluku,
vše líbá otrocky můj šat i ruku,
leč jiným přáním hárá ve mně krev.

Vše zovu svým, co vůkol stihnu zrakem,
nač pomyslím, vše v klín mi padne hned,
i hvězdy snad, jež žárlí s žen mých zrakem,
jak Goliáš, mým povalený prakem,
jež Filištinské zpupně k boji ved'.

Syt bojů však teď žíti chci sám sobě,
dům z cedru mám a velký zlata plen,
tlum nepřátel mých všechen leží v hrobě,
leč krve žár mi šlehá po útrobě
a křičí po rozkoši krásných žen.

Už zvadla Achinoam, Maacha zvadla,
i Hagith s Abigail jsou vetchy již,
a Egla, zdoba mého večeřadla,
jež blažena vždy v objetí mé padla,
už není svůdná, jako byla spíš.

Dost obydlí je v Mello, dost v mém městě,
nač strádat tím, co snadno mohu mít?
Proč odpočít mám na požitku cestě?
Sto vezmu sobě žen a ženin dvě stě;
jsem králem nad králi, chci žít, chci žít!

Pán oheň v krev mi dal a v údy sílu,
proč obé marně hynout má i mřít?
Když není nepřátel už k zbraně dílu,
chci kořistit z žen růžového pylu
a srdcem zahořet a vášní vřít!

Jak stýská se mi po těch okamžicích,
kdy půvaby všech žen Pán v klín mi klad',
jež úběl na čele a purpur v lících
a vzdechy rozkoše na chvějných rtících
v dar snášely mi klenoty svých vnad.

Leč nejvíc po tobě se duši stýská,
již Saul mi dal jak fialkový květ,
jejž z jara v ňadrech skrývá svěží líska —
ó Míchol má, když páž má jinou stiská,
vždy v náruč tvou mě snáší přání vzlet.

Proč prchnouti mi bylo v štěstí záři
a meč nést po boku a v srdci žel,
když z vůle tvojí, Saule, lstivý lháři,
směl nebeských jí oči do blankytu
v rtů celování zírat Faltiel?

Hněv jímá mě, když mysliti mi na to,
jak dýše vůni on tvých vábných vnad,
mé srdce touhou po tobě jsouc jato
v ráz vzkypí vínem vášně vrchovato
a v krvi syčí chtíč jak v růžích had!

Mít chci tě zas; mé srdce divně křičí
a žhavý touhy prolévá mě zdroj;
jsem hrozný těm, kdo vůli mé se příčí;
jak divý oř má vášeň vírně řičí,
za vnady tvé chci v poslední jít boj!

Tvá pýcha knížecí mě k tobě pudí,
tvá hrdost vznešená, tvůj cudný mrav;
ty podmaním si zas i květ tvé hrudi,
až z žárů mých v tvém klíně syn se vzbudí,
by místo mě ved' plachý lidu brav.

Ať pláče Faltiel, ať pěsti svírá,
mým vše, co kol, Pán káže, abych bral;
co žen a panen chová země širá —
ať národ vzdorným odbojem se vzpírá —
vše pro mne vykvetly; jsemť lidu král!“

A víno s vášní zbarvily mu líce,
a plamen žádosti mu v oči šleh',
v kout harfu vrh' a korunu smeť s kštice —
a tváře ethiopské souložnice
zžeh' do krvava žhavý jeho dech. —

II.

Byl David v Judstvu králem zván,
leč ne též králem v Israeli:
toť týrá jej; vždyť co chce Pán,
král vykonat prý pouze velí.

Pod ctnosti rouškou páše hřích
a křivdu pod záštitou práva;
čin veškeren, jak dí, a pych
dle božích rozkazů se stává.

Leč, aby nejitřil se lid,
vždy zbožným na oko se staví;
než jeho duše prchá klid,
toť nepřátel svých stíná hlavy.

Jich všude hledá, tu i tam;
kdo se Saulem byl, po tom veta,
vše padnout má; chce vládnout sám
a nenávidí Isbosetha.

Skryl' smělý Abner tajně v čas
jej, kulhavého Saula vnuka,
jím může o vše přijít zas,
co mečem dobyla mu ruka.

Tož v srdci vězí mu jak hrot
ten protikrál, syn Jonathanův
i Abner, kníže jeho rot,
druh vůdčí Rehabův a Baanův.

Leč nejevil, co srdcem chtěl
a k Hospodinu oči zvedá,
však od Joaba zvěst už měl,
že úkladné mu vrahy hledá.

Až přijde vhodný okamžik
a každý škůdce králův zhyne,
i Joabovi kyne dík:
král odmění jej jako jiné.

Teď posud ještě času dost,
a Joab ustavičně slídí;
by David starostí byl prost,
dva k jeho vraždám najal lidi.

A v spánku zabit Isboseth,
by ubránit se nemoh' skonu,
a vrazi Rechab s Baanou hned
šli k Davidovi do Hebronu.

A děli: „Zabit je tvůj sok,
zde přinášíme jeho hlavu,
teď bezpečen tvůj každý krok;
jsi králem všeho Judstva davu.

Jsme drábů knížata, jen vel —
ni Abner už ti neublíží,
tvých vojsk jej protkl velitel,
kde s branou města zdi se víží!“

V hruď královu slét' vděku blesk,
nach radosti vzplál v bledé tváři,
zrak dravčí rozkoší se lesk'
a čelo zalesklo se v záři:

„Že mrtev Isboseth?“ lstně děl;
„ó běda vrahu, že se zrodil;
jeť můj i Boha nepřítel,
byť ze strachu mne vysvobodil.

Je kralovrah! Co takým vděk,
již rdousí vládce, když šel spáti?
Smrt dal jsem vrahu v Siceleg,
vám oběma chci též ji dáti.

Zda před vámi král někdy jist?
Pryč v ruce popravčího raba!“
A usmívá se: „Já jsem čist;
teď přijde řada na Joaba!

Dnes potřeba mi jeho rad
i paže, jež mé škůdce stíná,
leč sám by králem nebyl snad,
buď nechán meči mého syna.

Je srdnat, oblíben — nač žel?
ať padne, než svou slávu zmnoží,
a lid ať zví — ač já to chtěl —
že stalo se vše z vůle boží!

Pán naše síla je i moc,
on nepřátel mých roztrh' sítě . . .“
a v lože Abisag tu noc
vzal, Sunamitku, ještě dítě. —

Rezfa.

Hlad mořil židů lid a prorok řekl:
„To Hospodinův zasloužený trest,
že Saulem, meč jenž v prsa vlastní vtekl,
lid Gabaonitských dřív huben jest.

„Jak," ptal se David, „smířiti mám Pána?"
a prorokova zněla odpověď:
„By nestihla i tebe boží rána,
co z Gabaa chce lid, vše konat hleď!"

Když David jich se tázal, v odvět dali:
„Kaž na Saulův by rod náš pomstou sáh',
až na živu by nikdo nezůstali
po Israela dálných končinách!"

To králi vhod, i děl: „Buď hned, co žádáte
rod Saulův hrdý, odvážný — já dám;
nač déle ještě o své žezlo zlaté
jich lstivých úskoků se báti mám?

Či nástrahám mám synův Berzillaie
a synův Rezfy chabě podlehnout?
Nuž, vezměte, ať zbaven jsem té láje
a vlastní na ní vykonejte soud!“

A sedm reků s tváří plnou vzdoru
ven z města vleče hněvný lidu tlum
na dravou zvěří obývanou horu,
by sedm křížů vznesli k nebesům.

A Rezfy synové i Mikol děti
jsou na potupný přibíjeni kříž;
co matek výkřiky, jež krajem letí,
co úzkost jejich duší platna již?

A sedm křížů hroznych k nebi trčí,
zpěv křižujících rozléhá se v dál,
leč na svém loži choulí se a krčí,
mdlý sešlostí a strachem zbitý král.

I přišla noc; tma objala vrch hory,
zpit pomstou domů rozprchl se lid
a spal; jen David nespal strachem chorý,
ač Jáhve smířen byl a národ syt.

Též Rezfa bdí a Mikol k srdci vine
a těší ji, ač vzlyk jí tlumí hlas,
proud horkých slz jí po tváři se line
a od uspané snachy vstává zas.

A pěti synů Berzellaie pláče,
ta silná žena Saule, a svých dvou,
tlum lačných havran nad hlavou jí kráče
a vlci o mrtvoly s ní se rvou.

Leč více bolí srdce těžké rány,
než rány od vlků a od vlčic,
nechť v tvář ji klovou krkavci a vrány,
přec duše křižovaná trpí víc.

Vzdor, kletba, lítost, žal ji srdce klíní,
svou vlastní hlídajíc i Saula krev,
jak žebračka se přiodívá žíní,
leč nachem králů hoří její hněv!

Tak brání dravcům, s nimiž v boji úpí
od chvíle žně, až déšť když na zem pad',
ni vlk ni šakal nesměli, ni supi
jich těly dravčí ukonejšit hlad.

„Sem," k supům volá, „sem, vy hrozní ptáci,
sem na mou hruď, v ní žal a hněv se zlíh';
sem, vlci, sem, ať matka v prach se skácí,
jen netkněte se drahých dětí mých.

Sem ke mně leťte; krví mou a svaly
můž' rod váš veškerý být na vždy syt,
mé ruce silny u mrtvol se staly,
že mohly by i krále zardousit!

Leč stydno je mi utýrané ženě,
tu Davidovu obejmouti hruď
a sevříti ji divě roztouženě,
toť živ, leč strachem na smrt týrán buď!

„Pán chce to," říkáváš, co sám chceš míti
a lid se chví, ač ví, že vše je klam,
vždyť pomstou divokou tvůj zrak se nítí;
Bůh otec všech, zlým Jehovou tys sám.

Dál páchej svoje ukrutenství sterá
a hlásej v lid, že's činil, Pán co chtěl,
leč rci, znáš boží přikázání, která
by matkám král stkvost dětí zabíjel?

Ne! toť ať hrůzy tebe obkličují,
ať předěsí tě běsný Belial,
ať pekla vichrové ti v srdce dují,
ať dýmem chřípí božích mřeš, msty král . . ."

A Rezfa lká a sedm křížů hlídá
a v dálku plaší lačnou zvěř i káň,
z úst stéká krev a kletba na Davida:
„Co's konal mně, i s tvým se rodem staň!

Ať na kříži mře v láji krvebrodné,
tvůj nejvzácnější květ, jejž vydá rod,
meč sedmerý ať v matky hruď se vbodne,
jak mně meč sedmerý se v srdce vbod'!

Ó běda, běda, běda, hrozný králi,
jsi trunem jist, leč záhy zhyneš, vězˊ..“
Tlum černých mraku k vrchu hnal se z dáli,
a z nich jak zlatý had blesk níž se snesˊ!

A strávil kříže... Rezia padla k zemi;
před zvěří zlou svůj zachránila rod,
jenž sedmi ptáky vzlétˊ a perutěmi
jak padlý sníh se vznášel na východ.

A kde dřív stála dřeva vzňata bleskem,
plál velký zlatěmlhovitý zjev:
kříž oblačný — a zářil slunce leskem
a jemu u pat krotl bouře řev.

Šalamoun.

I.

Mudřec.

Na zlatém trůnu Šalamoun se zvedl
a děl: „Mě nudí věčné lidu soudy!
Svou říš, již posud neznám, rád bych sbledl!..“
A pán i sluha vsedli na velbloudy,
by projížděli hory, doly, města
a napsali, co divem skytla cesta.

Však dlouho nejeli; v den večer prvý
pod palmou zřeli nahého s půl kmeta,
vlas řídký měl a zkosmatělé brvy. —
„Jak stár jsi, mluv,“ děl král. — „Aj, k čemu léta
má člověk počítat, ať rab, ať kníže?
že mnoho jich, mých údů svědčí tíže.“

„Kdo jsi však, sděl!“ — „Tvor bídný, vzácný pane,
jenž lidstva po účelu marně bádá;
rád zvěděl bych, čím na konec se stane,
v čem kořen má, več ducha věčnost vzkládá,
kde cíl, kam myslí doletět se snaží,
co dosáhnout chce srdcem a co paží.“

„Nuž, odkud jsi?“ — „Jsem přímo z toho světa.“ —
„A kde tvá chýš?“ „Kde umdlen odpočinu.“ —
„Což vystav ji, sic po tobě je veta,
až Samum přiletí.“ — „Jak jsem, tak zhynu!
Vše marno jest; cíl jeden máme všicci —
Ty nevěříš? Mám více ještě říci?

Když kameny jsem snášel, děti skály,
bych stavěl chýš, tak zavzdychaly z hloubi:
‚My z hrobů jsme, jež lidé rozkotali.
Zda šťasten jest, kdo námi chýš svou vroubí?
my skryly v mohylách už mnohé žití,
přej klidu nám, sám toužíš-li ho míti!‘

A když jsem hlínu bral, bych vázal kámen,
tak úpěla, že sklíčen byl jsem strachem:
‚Ó bláhový, jak bědný jsi a zmámen,
že béřeš k stavbě hlínu s lidským prachem!
Co odnášíš, je všecko z mrtvých říše . . .‘
I nechal jsem, co započato spíše.

A šel jsem k oase, kde palmy stály,
bych uťal je a kryta byla chata,
leč šuměly: ‚My mrtvol krev jsme ssály,
když rozkacený brat zde vraždil brata —
a námi toužíš podepřít svou střechu?
což nebojíš se v noci našich vzdechů?‘

A šel jsem k potoku, bych jeho proudem
jil rozmísil, leč zaslechl jsem znovu:
‚Ó člověče, jak podivným jsi bloudem!

Já zrodil jsem se v taji na hřbitovu,
a byliny, jež k žití máš i k zdobě,
ty všecky rostou na velikém hrobě. —‘

A kam jsem zřel, k mé úzkosti a bolu
vše volalo: ‚Smrt zevšad číhá na tě!..‘
Jsme rovni si: ty slávy na vrcholu,
já v písku u cesty i otrok v chatě;
dnes hrstkou troudu na tvůrcově dlani,
a zítra roznese nás bouře maní.“

Kmet usmál se, král dlouho stál naň patře,
pak vzdychl z hluboka a sklonil hlavu.
„Jsem židů král, tys rab ... jsme rovni, bratře!
Vše marno jest!“ ... Dál spěchal první z davu
a strnul, žas', ač velbloud kráčel ztichа,
jak země pod nohama jeho vzdychá.

II.

Hod.

Král hody slavil na Sionu,
kol samá vůně, samý lesk,
leč při strun víření i stonu
hnět srdce jeho žal a stesk.

Těch temna zjevů nemoh' zmoci,
nechť v síních slunná byla zář —
a do zahrad všel o půl noci
a v sfingy zadíval se tvář.

Děs jal ho před tajemstvím hrobu,
strach svil se v srdci jako had . . .
„Nač," děl, „mám všecku světa zdobu,
když umru, nač? víš ty to snad?

Nač purpur královského hávu,
nač žezla klenot, hlavy stkvost,
když přes vši nádheru a slávu
mě zhubí času chvátavost?

Nač kouzla visutých mých sadů,
nač nádhera je stájí mých,
z nichž vzlétám v duchů věstnou radu
na ořích křídel tajemných?

Nač žen mých půvab omámivý,
nač těl kvetoucích teplý sníh,
nač polibení sladké divy,
nač vděky očí zářivých?

Nač věhlas krásy, věhlas ducha,
nač svalů křepkost, líce květ,
když neúprosná smrt a hluchá
vše zardousí, čím pyšen svět? —

Smrt! Hrozný zjev a nepomine,
ves život shltá její kvas!..
Co člověk, usne-li a zhyne,
co zbude z jeho žití as?

Nač — k čemu žiji, komu k vůli?
mě jímá závrať, strach a děs —
rci, sfingo, hrůzný tvore z žuly,
co zbude po nás?.. Odpověz!“

A v lebku udeřil ji pěstí...
„Mluv, záhad příšero, již mluv,
v čem člověk trvá, pověz, věšti,
když dospěl konce časných dnův?“ —

Mrak přelít' sfingy hrdé čelo —
král Šalamoun se chvěl a bled' —
a nebe východní se rdělo,
když její zahovořil ret.

I děla lvice s hlavou obra:
„Vše prachem navrátí se v zem,
jen v činech krásna, v činech dobra
můž' člověk žít i za hrobem." —

A kliden král se vrátil k hodu:
„Nuž, od věčnosti pokyn mám!"
A raby pustil na svobodu
a Hospodinu stavěl chrám. —

III.

Útěcha.

Pln těžkých dum sám Šalamoun dlí v síni;
skráň pyšně sklenutou mu mraky stíní;
kam okem zří, hrob temný všude zeje;
hruď zdouvá se a bledý ret se chvěje:

„Vše marno jest! Zda na pozemské pouti
slul šťastným kdo, či šťastným bude slouti;
co platna mi zář komnat na Sionu,
když v moři temna, v hloubce záhad tonu!

Nač věhlasu mě zovou dálným mořem,
když, mřít že musím, plní duši hořem?
Jeť lože mé jen žití smrtnou truhlou
a rakev ložem pro mrtvolu stuhlou.

Nač pochlebníků hovoří mi horda:
„Jsi moudřejší než Ethan, Heman, Dorda
i Chalkol, synové ti Maholovi,
když smrti nezastraším svými slovy?

Nač dům ten stkvostný stavím Hospodinu,
když vím, že přec ho nesmířím a zhynu:
chrám přečká mne; jeť z mramoru a žuly,
já v prach a troud však rozpadnu se v duli.

Co zrobeno je mojí rukou časnou,
to potrvá, leč oči moje zhasnou;
i cedr bude stát mých sluhů prací,
a mne — mne smrt jak samum palmu skácí.

Nač otroků mne obsluhují davy,
když kamo pozírám, vše „umřeš" praví,
a nač květ žen a děv mi v zemi vzrůstá,
když vím, že sesinají jejich ústa!

Nač vládci poplatní mi dary nosí,
když k věčné svěžesti hruď nemá rosy,
a proč že tam a zpět jdou karavany,
když bez mládí jsou bedny jich i stany!

Nač stáda mám, nač velbloudů tlum mnohý,
když smrtí jsem jim roveň přeubohý,
a nač mi šedesáte tisíc koní,
když klesnu nenadále jako oni!

Nač z Ailath s dary těžké lodi plynou,
když zhynu též, jak všickni v světě hynou,
a nač mi z Ofiru sta hřiven zlata,
když hrad mne nezachrání ani chata!

Co náklad z Tharsis mi, co slonů zuby,
když vím, že náhlý okamžik mne zhubí,
a co mi loutny jsou a harfy steré,
když prostřed veselí smrt vše nám bere!

Nač Mello mám, nač všecka města hradná,
když ukryta v nich číhá smrt ta zrádná,
a nač můj trůn, vším vykládaný skvostem,
když na světě jen ubohým jsem hostem!

Nač poplaten mi Hiram, kníže Týru,
když v duši není pokoje ni míru;
nač vonná dřeva mi, nač pávy dává,
když smrt mne všady strašit neustává!

Nač hrdý trůn můj ze slonové kosti,
když ona vedle mne se na něm hostí;
nač stupně cedrové, nač podnož zlatá,
když vedle mé vždy její stojí pata!

Nač prsten můj, jímž volat mohu duchy,
když smrt i život k mým jsou slovům hluchy;
a nač mi pestré koberce a zdoby,
když kudy jdu, jsou napořád jen hroby!

Nač všechen svět? Smrt všude má své sítě...
Ó pryč, ó pryč! Chci ku své Sulamitě;
mé srdce divně chvěje se a buší —
ať vlíbá štěstí pohádku v mou duši!

Chci v jejím objetí při písně zvuku
na žití mír a smír dát všemu ruku,
vždyť vím, že v proměně a smrti zmarné
tkví život jen. — Vše ostatní jest marné!"

Heli.

Hluk se šíří, nářek množí,
z boje spěchá Židů směs;
v Silo čeká na stan Boží
ustrašený Heli kněz.

Tíhou zla a tíhou viny
znaven před chrámu sed' práh,
o stan smlouvy, o své syny,
víc než o sebe má strach.

Roztrh' roucho hlavu chýle...
Hle, tu z dáli kvapí muž:
„Třicet tisíc zlé té chvíle
Filištínští zbili už?"

„A kde Ofni můj a Fines?"
„V planý uvrhli se boj,
bez hlav oba z pole přines'
strachem rozplašený voj!"

„A kde archa?“ Heli znova.
„Vzata hněvem cizích rot,
tam do chrámu Dagonova
vezena je do Azot!“

„Běda! Archa že je vzata?
Dvakrát běda, dvakrát žel!
A mým synům hlava sťata...
Mluv, Jehovo, kde jsi dlel?

Mlčíš? nuž jsme úmluv prosti;
strůjce válek jsi a hrůz,
v tábor vrahů v náhlé zlosti
vtlačil's s archou zlatý vůz!

Proti nám jich vznítil's vzteky,
sliby tvoje byly lež,
a dva bohatýrské reky,
syny mé, dal's vraždit též!..“

Zúpěl, vzkřikl Heli: „Hynem,
lhal's, Jáhve, že's přítel náš;
až se budeš chlubit synem,
mně co činil's, odpykáš!“ —

Vzhůru k hrozbě pěst svou nese:
„Tobě mám-li sloužit snad?
Nikdy!..“ Stará hruď se třese,
vzkřik' a mrtev naznak pad'. —

Herodiána.

Tvých očí lesk tak srdce jal,
jak kdyby meč mi v ňadra ťal,
ba jakoby mi srubnul hlavu;
vždyť bezhlav chodím tam a sem
a zdám se býti strašidlem
svých lichotníků v zlatém davu.

Tvých očí žár tak v hruď mi pad',
jak blesku okřídlený had,
jak divý oheň, vše jenž ničí,
já cítím, kterak v žilách mých
plá ve všech krve krůpějích
a mozek zžehá mi a syčí.

Jak zbavit se těch děsných muk?
Co veselí, co číší zvuk?
to nemírní mých duše hněvů.
jen při ohlasu zlatých strun.
jak Saul, jenž o svůj bál se trůn,
klid září z tanců tvých a zpěvů.

Ó tancuj, zpívej zas a zas,
či nedbáš mojí hlavy as,
chceš jinou? Nuže stań se chvatem
vždyť šílenstvím jsem pro tě jat!..
A hlavu prorokovu kat
v síň nesl na talíři zlatém.

Kajicnice.

Chus, dvořan z prvních, přišel k Herodovi:
„Jsi vladař náš, můj pán; nuž sluhu slyš,
kýs prorok smělý, plamennými slovy
po Judsku veškerém, jež tvá je říš,
lid bouří nám, s ním různé pikle kuje
a nové království mu přislibuje.

Jdou zástupové s ním, a kde se zjeví,
od práce bez rozvahy prchá lid,
i mrtvé křísí prý, ač nikdo neví,
kdo vlastně jest, leč praví, kdo jej zhlídl',
že velký je to vyvolenec Páně,
jenž víno z vody slovem zrobil v Káně.

Ti jedni Eliášem být ho praví,
a druzí dí, že onen je to Jan,
jejž zbaviti jsi kázal pyšné hlavy,
než ona vkročila v tvůj hrdý stan,
již k vůli popravil's jej vášně chvatem
a nesla si ji na talíři zlatém!

„Zda ty's jej zhléd'?" -- „Ne, pane, leč má žena
když zřela jej, můj opustila dům
a zjevem jeho mocně oslněna
hned k jeho družila se stoupencum,
a kudy kráčí on a lid se plouží,
květ k nohám stele mu a vším mu slouží

I Suzana, ta hrdá, krásných lící,
jíž sotva šestnácte že zkvetlo jar,
když svojí zvolil jsi ji milostnicí
a její rty svých hodů za pohár,
i ta jde všude s ním, kamkoli hne se,
a větev palmy na hlavou mu nese.

Kam kročí on, vše v ústrety mu jásá
a všecko zanechává chudým vhod,
hůl v ruku béře hned a sukni kasá
a sloužit pospíchá mu o závod,
by slonila se v jeho oka záři,
jak ona hříšná Magdalena Máří.

Vše k němu chce, všech srdce má v svém plenu
muž rozkaž přec, ať konec bídám tém.
i já chci míti vrácenu svou ženu,
jež v jeho službách s jiných zástupem:
než plevel vzpoury do zemé nám vseje,
kaž trestat toho škůdce z Galileje."

I veden Kristus před trůn k Herodesu
a vladař děl: „Kdo jsi a odkud, mluv,

než trest na tvoji smělou hlavu vznesu,
jak na Janovu právě přešlých dnův,
jenž kárat osmělil se, vzdorně k tomu,
i mne i služebnice mého domu.

Jan prý's, jenž z mrtvých vstal, by kázal davu,
ten pouště Křtitel, smělý kárce náš,
nuž, jsi-li, věz, zas dám ti utít hlavu,
či jiný's? rci! Snad prorok Eliáš?
Mluv, učiň zázraky nám; až je zříme,
snad lid i já — my všickni uvěříme!

Ej, mlčíš, váháš, stojís bez zázraku?
Nuž, pověz, zvěstuj, kdo's a čím jsi as?
Proč nemluvíš, proč vzdorný chlad v tvém zraku?
tož, nechať vejde sem Herodias,
ať poví nám, zda jinou hlavu vzala,
než tu, jež za dar na mně vyžádala!"

A vešla v síň; jak z kamene, jak z kovu
se zdála být, když Kristu zřela v tvář:
„Ne, nezřím v tomto postať Křtitelovu,
Jan byl jak mrak, ten zde jest jako zář,
jež z hvězdnatého nebe dolů shlíží —
jak samo slunce jest, když k nám se blíží!

Ten větší všech je, na trůnech kdo sedí,
víc než byl Jan; mé srdce jímá strach,
v mé duše hloubku vyčítavě hledí
a milostivě přec. Stop jeho prach

já zlíbat nejsem hodna jemu k děku,
zář očí těch mi lékem je všech léků.

Ten větší jest než Jan, jít nech ho v míru,
kdo milují jej, těm je v náruč vrať,
a mne nech jíti s ním, mé duši k smíru,
neb jako Jana o hlavu mě zkrať,
a za divoké vášně hříchy klaté
kaž jemu dáti na míse ji zlaté.

Na míse té, již hrda jsem kdys nesla,
když vášně oheň divoký tě jal,
v tvou ložnici a na koberce klesla,
bys zlatý pas mých boků směle sňal:
dej jemu ji, ať mír mi kyne znovu
za utracenou hlavu Křtitelovu!"

A se slzami v očích níž se vrhá
před Kristův divuplný krásy zjev,
se ztepilého těla hedbáv trhá
a po příkladu družných žen a děv,
těch zbožných služebnic, jež přišly z dáli,
jej klade Ježíšovi pod sandály.

A mluví: „Prorok velký jsi, všech prvý,
mně dí to v svaté hrůze srdce ruch
a jasem slunce hoří to v mé krvi;
ty's víc než Křtitel, Mesiáš jsi, Bůh,
ať vášeň všech se proti tobě zčeří,
ať zničíš mě, má duše v tebe věří!"

A Kristus dlouho k Herodii patří
a tvář ji odhaluje vlasů zpod,
a dí: „Jsme všickni sestry zde a bratři,
Bůh, Pán náš, nechce život za život,
on vidí slzu v moře vodojemu
a tvou zřel též; vrať s pokáním se k němu!“

„Tož s tebou půjdu na konec až světa
a na konec všech žití svého dní,
ať služebnic tvých zavrhne mě četa,
já budu ráda děvkou poslední,
nechť na krev hlavu rozderu i nohu!..“
A Kristus pravil: „Následuj mě k Bohu!“

A Herodes děl hledě k milostnici:
„Jan není sic, leč prorok muž je ten,
čist duchem je i činem; s klidem v líci
všem volám zástupům: ‚Je nevinen!‘
Ať Farisejší závistí se chvějí,
já neznám zbožnějšího v Galileji!

A tebe, nejkrásnější všech mých ženo,
i s tlumem služebnic tvých propouštím,
tvé pouto otrocké je roztrženo,
jsi volna na vždycky, jdi v míru s ním,
kam? on ví jen; mým duchem vládne šero!“ —
A Kristus odvětil: „Jdem k Otci, dcero!“

Chus žalobník stál podál v ustrnutí:
„Co děje se to vůkol? Ký to sen?

zjev jeho vznešený, vše k úctě nutí,
s ním půjdu též, v ráj krátí prorok ten!"
A Kristus děl: „Kdo jít chceš, tuž svou patu;
má cesta k ráji vede přes Golgatu!"

Vděk.

Mřel Kristus na kříži a sklonil hlavu.
žár žízně ukrutný mu ňadra pálil,
a nikdo nezatruchlil z lidstva davu,
jenž zvědavě dál mimo kříž se valil.

Stráž pod křížem šat dělila si Páně
a křičela, když kostky kose padly
a Ježíšovy rozpíchané skráně
vždy níž a níže k rameni se kladly.

„Ach žízním!“ vzdech', níž hledě mroucím okem,
a starý žoldnéř zachvěl se tím v hrudi;
vždyť dceru uzdravil mu před půl rokem
a divná vděčnost v srdci se mu budí.

„Buď vyslyšen.“ děl. „však to řídká pocta
pro lidu buřiče, jež právo chopí . . .“
a v houbě ošklivé mu podal octa
a v levý bok mu ostré vrazil kopí! —

Búh a rab.

Na kříži dokonával Kristus, Buh,
a s Kristem rab, jejž honil vášně ruch
a lidských chtíčů zdivočelý pes,
až štván a kousán vzepřel se a kles'.

Zrak Kristův k nebi vznesl se a has',
však člověk hněvně trhal nohou svaz
a mocí z provazů chtěl rukou ven;
on v poutech mřel, Buh hřeby proboden.

Tich hlavu sklonil jen, když umíral,
ne člověk týraný; zda div, že lál
a děl, když vzdornou lebku vznesl vý:
„Búh snadno může podstoupiti kříž!"

Leč co muž Buh, to nemůž člověk přec,
ten dravec uzavřený v žití klec,
to bláto ohyzdné, ten rmut a kal,
jejž Tvůrce v ráji ženě hříčkou dal.

Ba všecky nás zde chabých vloh a sil
vzruch hmoty loutkami jen urobil;
a země, země! Jaký že to div?
slin škoda je, bych na vše žití pliv'.

Jen křivdy nadvlády mi bylo zřít,
zda zlostí klokotem jsem neměl vřít
a lát, kde nemohl jsem vyžebrat,
a brát, kde z mnoha nechtěli mi dát?

Či bratry bít jsem nebyl vycvičen
a chleby loupit jim, brát statky v plen
a z rodných domů v otroctví je štvát
a za stráž porobených s mečem stát?

Byl k žhářství jsem a vraždě bratrů hnán,
až vyučen sám jat jsem byl a rván,
a hnáty kat mi zlámal, dřív můj druh ...
Na kříži tiše mřít můž' jenom Bůh!"

A na Krista zřel v posled rudý zrak:
„Ty k otci jdeš, kam já — kam já jdu však?"
A Kristus děl: „Hřích jiných svým jsi nes',
v ráj smířen vejdeš se mnou ještě dnes!"

A sklonil hlavu člověk v smrti sen
a sklonil Bůh ji ... Nad světem has' den,
a slunná ze zpod mraků tryskla zář,
dva umučené políbila v tvář.

OBSAH.

Str.

Člověk 5
Sen Jakobův 11
Jehovův slib 15
Chlebař 21
Zlaté tele 25
Rouhač 28
Král sodomský 44
Žena 50
Balšazar 52
Králův pěvec 55
Saul 59
David 63
Rezia 71
Salamoun 76
Heli 83
Herodiána 88
Kajicnice 90
Věk 96
Lid a rab 97

Oprava.

V ritornellech č. 522 stůj v druhém verši místo slova *Ač* slovo *Až*, jinak je ritornell nejasný.

HB-3-3-67

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PG
5038
H48
1900
sv.31

Heyduk, Adolf
Spisy

NAKLADATELSTVÍ

J. OTTO

V PRAZE

JOS. PFEIFFER, PRAHA 1100 II.
TOVÁRNA NA ZBOŽÍ KNIHAŘSKÉ